

(657-58) yılında Basra'dan çıkıp Nehre-
van'a giden Hâriciler'den bir grubun yol-
da rastladıkları Abdullah b. Habbâb b.
Eret ve hamile karısı ile Abdülkays kabi-
lesinden üç kadını öldürdüklerine dair ha-
berler üzerine olayı tahkik etmek için Hz.
Ali tarafından Hâriciler'e elçi olarak gön-
derildi. Bazı tarihçiler, onun Nehrevan'da
görüştüğü Hâriciler tarafından öldü-
rüldüğünü kaydederse de (Taberî, V, 82;
Mes'ûdî, II, 415) bu doğru değildir.

Hâris b. Mürre, 39 (659) yılında Hz.
Ali'nin emriyle Mekrân (Mükrân), Kandâ-
bîl ve daha sonra Kîkan (bugün Pakis-
tan'ın Kalat bölgesi) dağlarına akınlar
yaptı ve çok miktarda ganimet ele geçirdi.
Hz. Ali'nin öldürüldüğünü duyunca
41'de (661) Mekrân'a çekildi ve Muâvi-
ye'nin halife olduğunu öğrenmesi üzeri-
ne ordusuyla birlikte tekrar Kîkan'a dön-
dü (42/662). Burada mahallî güçler tara-
fından pusuya düşürülerek ordusunun
büyük bir kısmıyla birlikte öldürüldü. Kay-
naklar onun cesuru bir kumandan olduğu-
nu kaydeder.

BİBLİYOGRAFYA :

Nasr b. Müzâhim, *Vak'atü Şifîn* (nşr. Abdüs-
selâm M. Hârûn), Kahire 1401/1981, s. 205; Ha-
lîfe b. Hayyât, *et-Târîh* (Zekkâr), s. 214, 229; İbn
Habîb, *el-Muhabber*, s. 154; Belâzürî, *Fütûh*
(Ridvân), s. 421; Taberî, *Târîh* (Ebû'l-Fazl), V,
82; Mes'ûdî, *Mürûcü'z-zeheb* (Abdülhamîd), II,
415; İbnü'l-Esir, *el-Kâmil*, III, 342, 391; Zirikî,
el-A'lâm, I, 205; Dihhudâ, *Luğatnâme*, XI, 77;
Athar el-Mübârekfûrî, *Ricâlü's-Sind ve'l-
Hind*, Kahire 1977, s. 378-379; Abdullah Mü-
beşşir et-Tirâzî, *Mevsû'atü't-târîhî'l-İslâmî ve'l-
hadâretü'l-İslâmiyye li-bilâdi's-Sind ve'l-Ben-
câb*, Cidde 1403/1983, I, 136; *A'yânü's-Şi'a*,
IV, 374-375; Abdüsselâm et-Termânî, *Ehdâ-
şü't-târîhî'l-İslâmî*, Dimaşk 1408/1988, I, 390;
Recep Uslu, *Sind'de İslâm Fetihleri: 15-240/
636-854* (yüksek lisans tezi, 1990), MÜ Sosyal
Bilimler Enstitüsü (İSAM Ktp., nr. 10577), s. 40-
42.

RECEP USLU

HÂRİS b. NEVFEL

(الحارث بن نوفل)

el-Hâris b. Nevfel
b. el-Hâris b. Abdilmuttalib
el-Hâşimî el-Kureşî
(ö. 35/655 [?])

Sahâbî.

Tâbiinden olduğu da söylenmektedir.
Babası ile beraber Bedir Gazvesi'nden he-
men sonra veya Hendek Gazvesi esnasın-
da müslüman oldu ve Medine'ye hicret
etti. Bedir Gazvesi'ne müşrik olarak ka-
tıldığına ve esir edildiğine dair rivayet za-

yıftır. Hz. Peygamber Hâris'i önce Mek-
ke'de zekât tahsildarlığına, ardından Cid-
de valiliğine tayin etti. Bundan dolayı Hu-
neyn Gazvesi'ne katılmadı. Hz. Ebû Be-
kir halife olunca onu bu vazifeden azlet-
ti. Bazı kaynaklarda Hz. Ömer tarafından
Mekke valiliğine getirildiği, Hz. Osman
zamanında bir süre daha bu görevde kal-
dığı, daha sonra Basra valiliğine tayin
edildiği, Hz. Osman'ın hilâfetinde Tâif'te
de valilik yaptığı rivayet edilmektedir. Ab-
dullah b. Âmir b. Küreyz'in Basra valiliği
sirasında orada ikamet etti. Resûl-i Ek-
rem'e benzeyenlerden biri sayılan Hâ-
ris'in Hz. Peygamber'den ve Hz. Âişe'den
birer rivayeti mevcut olup bunlar Ebû
Dâvûd ve Nesâî'nin sünenleriyle Ahmed
b. Hanbel'in *el-Müsned*'inde yer almak-
tadır. Kendisinden oğlu Abdullah, toru-
nu Hâris b. Abdullah ve Ebû Miclez riva-
yette bulunmuşlardır. Hâris 35 (655) yı-
linda Basra'da yetmiş yaşlarında vefat
etmiştir. Bazı kaynaklarda ise Muâviye'-
nin hilâfetine (661-680) yetiştiği belirtil-
mektedir.

Hâris b. Nevfel, Ebû Süfyân'ın kızı Hind
ile evliydi. Abdullah, Muhammed el-Ek-
ber, Rebîa, Abdurrahman, Remle, Üm-
mü'z-Zübeyr ve Zarîbe adlı çocukları bu
hanımdan doğdular. Diğer çocukları Ut-
be, Muhammed el-Asgar, Hâris ve Ray-
te'nin anneleri Ümmü Amr binti'l-Mut-
talib, Sa'd'ın annesi ise bir cariye idi. Üm-
mü'z-Zübeyr'in annesinin Safiyye bint
Amr b. Ümeyye olduğu da rivayet edil-
mektedir. Bir diğer karısı Ebû Leheb'in
kızı Dürre'den de Ukbe, Velîd ve Ebû Müs-
lim adlı çocukları olduğu kaydedilmekte,
bazı kaynaklarda Dürre'nin bu çocukları-
nın Hâris b. Nevfel'den değil, Bedir'de kâ-
fir olarak öldürülen kocası Hâris b. Âmir'-
den olduğu belirtilmektedir.

BİBLİYOGRAFYA :

Müsned, I, 100; Ebû Dâvûd, "Menâsik", 41;
İbn Sa'd, *et-Tabakât*, VII, 14; VIII, 50; İbn Habîb,
el-Muhabber, s. 65, 104, 450; Buhârî, *et-Târî-
hu'l-kebir*, II, 283; İbn Ebû Hâtîm, *el-Cerh ve't-
ta'dil*, III, 91; İbn Abdülber, *el-İstî'âb*, I, 297; İb-
nü'l-Esir, *Üsdü'l-gâbe*, I, 419; III, 207; V, 449-
450; Zehebî, *Târîhu'l-İslâm: 'ahdü'l-hulefâ'i'r-
râşidîn*, s. 463; Safedî, *el-Vâfi*, XI, 242-243; XIV,
10; Fâsî, *el-İkdü's-semîn*, IV, 29-32; İbn Hacer,
el-İşâbe, I, 292-293, 297; III, 58; İbn Fehd, *Gâ-
yetü'l-merâm*, I, 35-39; Wensinck, *el-Mu'cem*,
VIII, 53.

ASRI ÇUBUKÇU

HÂRİS b. RİB'Î

(bk. EBÛ KATÂDE).

HÂRİS b. SIMME

(الحارث بن الصمة)

Ebû Sa'd el-Hâris b. es-Simme
b. Amr en-Neccârî el-Hazrecî
(ö. 4/625)

Uhud Gazvesi'nde
Hz. Peygamber'in
etrafından ayrılmayan
sahâbilerden biri.

Künyesi bazı kaynaklarda Ebû'l-Cü-
heym olarak geçmekteyse de Ebû'l-Cü-
heym onun sahâbî olan oğullarından bi-
ridir (İbn Hacer, I, 281). Resûl-i Ekrem,
hicretten sonra ensarla muhâcirler ara-
sında yaptığı kardeşlik (muâhât) merasi-
minde onunla Suheyb b. Sinân'ı kardeş
ilân etmiştir. Hâris Bedir Gazvesi'ne ka-
tılmak istemiş, ancak deveden düşüp ya-
ralandığı için Ravhâ'da Hz. Peygamber
tarafından geri çevrilmiş, fakat zaferden
sonra savaşa katılmış gibi kendisine ga-
nimetten pay ayrılmıştır. Uhud Gazvesi'n-
de önemli hizmetler gören Hâris, bu sa-
vaşta zor durumda kalan arkadaşlarının
yardımına koşmuş, Resûlullah'ın özel hiz-
metinde bulunmuş, müslümanların da-
ğıldığı sırada Resûl-i Ekrem'in yanından
ayrılmayan ve ona ölüm biatı yapan beş
on kişi arasında yer almıştır. Hz. Peygam-
ber, bu sırada kendisini öldürmeye gelen
Übey b. Halef'i Hâris'in mızrağını kulla-
narak öldürmüş, yine aynı maksatla Re-
sûl-i Ekrem'i arayan Osman b. Abdullah
el-Mugîre'yi de Hâris katletmiştir. Hâris
bu savaşta Resûlullah'ın emriyle Hz. Ham-
za'yı aramaya çıkmış, onun parçalanmış
cesediyle karşılaşınca başından uzun sü-
re ayrılamamış, ardından gönderilen Hz.
Ali Hamza'nın naaşı başında Hâris'i gö-
rünce duygulu bir şiir söylemiştir.

Hâris, Resûl-i Ekrem tarafından Mün-
zir b. Amr başkanlığında Necidliler'e İslâm'ı
tebliğ için gönderilen heyet içinde
yer almıştır. Heyette bulunanlar Bi'rîma-
ûne'de kuşatılıp şehid edildiği sırada on-
lardan ayrı olan Hâris ile Amr b. Ümeyye
katliamdan kurtulmuştur. Ancak duru-
mu öğrenince geri dönmeyi doğru bulma-
yan Hâris arkadaşlarını öldürenlere yeti-
şerek onlarla bir süre savaşmış, fakat bir
müddet sonra şehid edilmiştir. Düşmana
esir düşen Amr b. Ümeyye ise daha son-
ra serbest bırakılmıştır.

Hâris b. Simme'nin, Taberânî'nin *el-
Mu'cemü'l-kebir*'inde (III, 271) kayde-
dilen bir rivayetine göre Uhud'da Hz. Pey-
gamber kendisine Abdurrahman b. Avf'i